

Latkes, Applesauce, and Donuts

1 תלמוד בבל' מסכת ברכות דף לח עמוד א
 אמר לה והוא מרבען לרבע: טרימה מהו? לא הוה אדעתיה דרבא מא' קאמר ליה... חישילתא ודאי קא אמרת, ואדכרתן מלטא הא אמר רב אסין: האי תמרי של תרומה - מותר לעשות מהן טרימה, ואסור לעשות מהן שכר. והלכתא: תמרי ועבידינהו טרימה - מברcin עלוי'יו בורא פרי העץ. מא' טעמא - במלת'יהו קיימי כדמייקרא.

2 רשי' מסכת ברכות דף לח עמוד א
 טרימה מהו - מה מברcin עליו, ושם טרימה - כל דבר הכטוש קצט ואינו מרוסק.

3 רמב"ם הלכות ברכות פרק ח
 אבל תמרים שמעין ביד והוציא גרעינן שלחן ועשאו כמו עיסה מביך עליו תילה בורא פרי העץ ולבסוף ברכה אחת מעין שלוש.

4 שלוחן ערוך אורח חיים סימן רב סעיף ז
 תמרים שמעין ביד ועשה מהם עיסה והוציא מהם גרעיניהם, אפילו הci לא נשתנית ברכתן ומבריך עליהם: בורא פרי העץ ולבסוף ברכה מעין שלוש. הגה: ולפי זה ה"ה בלטווער הנקרא פואידל"א מברcin עליו בפה"ע; ויש אומרים לברך עליהם שהכל, וטוב לחוש לכתלה לברך שהכל אבל אם בירך בפה"ע יצא, כי אין נראה עיקר.

5 ביאור הלכה סימן רב ד"ה * תמרים שמייכן
 דארך שבתתא ד' דקדק מреш"י דטרימה הוא ודקא כשרם כתושים קצט כבר השיב עליי בב"י בס"ט ר"ד ע"ש וכן פסק המ"א וא"ר והגר"ז וח"א דאפי' נתרסקו למחרי אם ניכר במקצת מהות הפרי לא נשתנית ברכתן הלבוש והמ"א והא"ר והגר"ז וח"א כולן החזיקו לדינא כפסק הרמ"א אדם ימnoch לגמורי ולא ניכר צורתו כל' ברכן שהכל [וראינוו של הט"ז כבר דחווה האחראים עין ביד אהרן ונחר שלום] ומצאתי להרא"ה בחידושים על הר"ף שכתב ג"כ אדם נתרסק כ"כ עד שעברת צורתו מביך שהכל [ז"ק מוכח מאבודרם]

The mashed food should be shown to others³³ (e.g., members of the household or friends). If they can identify the fruit (or vegetable), it is considered recognizable and a borei pri hoetz (or borei pri hoadoma) should be made. If they can not identify it, or they are not sure, a shehakol should be made.³⁴

אכן מהගרש"ז אויערבאך שליט"א שמעתי והלוי רק באם הוא ניכר או לא, והיינו אם ניכר הפרי, או אפי' אם נתרסק לגמורי עד שאין שם חתיכות מוצק קצט (solid pieces) כלל, צ"ב בברכים בפה"ע או בפה"א, ואם איןנו ניכר או מברכים שהכל, ואם הם מסווקים או בברכים שהכל,

6
 ועםתי בגרא"ש אלשיב שליט"א שאם תרדך פרי עד שאין בו חתיכות מוצק קצט (solid pieces) כלל, נחשב איינו ניכר ואבד ברכתה.

7
 39 הראי ליגרש"ז אויערבאך שליט"א
 אבקת תפוחי אדמה (נמס - אינסתאנט) וגם קצט מתפ"א זה כשהוא מוכן ופסק شبכרכוב צ"ב בפה"א וטומו דכוון שאחר שמעורבבים כי אין חזר לקדמתו נחسب כניכר.

8
 "pringles" ואמר כיון שבעת אכילה חור ניכר שהוא תפ"א צריך לברך בפה"א. (זהה בזעתו בערעה 39 ל' אבקת תפ"א).

In the writings of R. Mamion (The Ramba”m’s father), Rav Nissim Goan p. 328,

אין להקל בשום מנהג ואפילו מנהג קל. פשוט המנהג לעשות סופגנין

זהו מנהג הקדמונים משום שם קלו"ם בשמן לזכור ברכתו

Another reason that is offered is specific to the custom of eating *sufganiyot*. After the Greeks desecrated the stones of the *mizbe’ach*, we were unable to reinstall them.^[3] In remembrance of the desecration of these stones, we eat a food upon which we can recite “*al hamichya*” because in its recitation we ask *Hashem* to have mercy “*al mizbachecha*” – on the stones of His *mizbe’ach*.^[4]

[3] *Gemarah Avodah Zarah* [52:]

[4] *Halichos Shlomo, Orchos Halacha* [17:20] quoting the notes of Rav Shlomo Zalmen Aeurbach zt”l.

תוספות מסכת ברכות דף לד עמוד ב
ופסק ר”ת אם כן בנןלי”ש וירושלמי”ש דתחלתן עיסה מברכין עליו המוציא וחיבין בחלה אף על פי דסוףן סופגנין

ביאור הלכה סימן ג’sect ד”ה * ונוהגו להקל
רמב”ן ורא”ש יותר הפסיקים... חלקו על עיקר דין של ר”ת לעניין חלה דגם בשחה מתחלה בלילתו עבה לא סגי לחיביה בחלה היכי דחשב מתחלה לבשלו ולטגןו וכיוון דלא נקרא לחם לעניין חלה ה”ה לעניין המוציא

שולחן ערוך אורח חיים סימן ג’sect סעיף יג

אפיו דבר שבילתו (פירוש לישת הקῆמה במים) עבה, אם בשלה או טגנה אין מברך עליה המוציא, ... דברכת המוציא אינם הולך אלא אחר שעת אפייה; יש חולקין ואומרים כלל שתחלת העיסה עבה,* אפיו ריככה אח”כ במים ועשה סופגין (פירוש עיסה שלשות ועשואה כמינין ספוג) ובשלה במים או טגנה בשמן, مبرך עליהם המוציא (*ונוהגו להקל), ורא שמנים יצא ידי שניהם, ולא יאכל אלא ע”י шибור על לחם אחר תחלה.

גהה: וכל זה לא מירاي אלא בדאית ב’ לאחר אפייה תואר לחם (לשון הטור והפוסקים), אבל אי לית בה תואר לחם כגון לאקשיין שקורין ורומזלי”ר, לכ”ע אין מברכין עליהם המוציא ולא ג’ ברכות, שלא מיקרי לחם; ... וכל זה לא מירاي אלא בעיסה שאין בה שמן ודבש וכיוצא בו, אלא שמטוגן בהן, אבל אם נילוש בהן כבר נתבאר דין אצל פת הבהה בכיסני.

שולחן ערוך אורח חיים סימן ג’sect סעיף ז

פת הבהה בכיסני, מברך עליו: בORA מיני מזונות, ולאחריו: ברכה אחת מעין שלש; ואם אכל ממנו שיעור שאחרים רגילים קבוע עלי, אף על פי שהוא לא שבע ממנו, מברך עליו: המוציא וברכת המזון

ביאור הלכה סימן ג’sect ד”ה * וכ”ז וכו'

ובעינינו בדלא קבע עליו מברך לכ”ע במ”מ ועל המחיה ובודק בטליא בשתי אלו הדעות לדעה ראשונה במ”מ ועל המchiaה דהטיגון ביטלו מהתורת פת כיסני ולדעת הייש חולקים המוציא ובHAM”ג.

ג - וזה קרעפליעץ וסופגניות שבזמנינו -
חולוי במחולקן הנויל דלפי דעת החראונה
שהוחלclin בתר סופו, אין עליו דין לחם ולא
דין פת הבהה בכיסני ואפיי אם אכל שייפור
קביניות טעודה אין מברכין עליו אלא בום”מ
ועל המchiaה, אבל לפני דעה האחרונה כיוון
שבתחילה היה על העיסה שם פת הבהה
בכיסני, נשאר עליה דין פת הכבכ”ב ואם אכל
שיעור קביפות טעודה צריך נט”י וברכת
המוסיציא וברכת המזון.

ולכן אף דמעייר הדין מותר לקבוע על
קרעפליעץ וסופגניות ולכדר בום”מ ועל
המchiaה, מ”מ ירא שםים צריך ליזהר שלא לאלכול
שיעור קביפות טעודה ממייניט אלו של תחורך
סעודת פת.